

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTEREN

20. januar 2014

Endelig besvarelse af spørgsmål 414 alm. del stillet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 27. august 2013 efter ønske fra Mads Rørvig (V).

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Ministeren bedes redegøre for iværksætteres mulighed for at tiltrække kapital i form af lån og investeringer i Sverige, Norge, Finland, Tyskland, Holland, Irland og England - herunder de skattemæssige vilkår for investorerne, långiverne og iværksætterne.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
EAN nr. 5798000026001
evm@evm.dk
www.evm.dk

Svar:

Jeg har anmodet Udenrigsministeriet om at bidrage til besvarelsen ved at indhente beskrivelser af de efterspurgte forhold fra ambassaderne i de aktuelle lande.

Udenrigsministeriet har til brug for besvarelsen oplyst følgende:

”Besvarelsen fokuserer på de offentlige muligheder og tilbud, der vurderes at være målrettet iværksættere. Almindelige finansieringsformer som eksempelvis banklån, venturefonde og business angels er således ikke inkluderet i besvarelsen. I visse landebeskrivelser er der inkluderet kommende initiativer og lovgivningsmæssige forhold, der er i proces og forventes implementeret i nærmeste fremtid.

Besvarelsen giver et indblik i de mange forskellige ordninger, der eksisterer i de syv lande, men er i sagens natur ikke fuldstændig. Området er vanskeligt at afgrænse og ofte findes der intet centralt overblik over de nationale ordninger. Derfor beror oversigten i høj grad også på den information, som de nationale myndigheder har tilvejebragt i de syv lande. En del af de nævnte støtteordninger hos ministerier, organisationer og fonde har ikke udelukkende form af finansiering. Støtten kan således også være i form af rådgivning, mentorordninger samt rådgivning om, hvor virksomhederne kan finde støtte. Opgørelsen viser forskellighederne landene imellem fra eksempelvis en ganske decentral struktur i Tyskland til en væsentlig mere enstregen struktur i Storbritannien.

Irland:

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

En betydelig del af de irske støtteordninger for iværksættere og investorer kanaliseres gennem Enterprise Ireland (EI). EI er et agentur under det irske Erhvervsministerium (Department of Jobs, Enterprise and Innovati-

on). EI har hovedkontor i Dublin og har otte mindre regionale kontorer rundt om i landet, der kan bistå virksomheder lokalt med rådgivning. EI administrerer en række finansielle støtteordninger og kan også selv indskyde kapital direkte i virksomheder, ligesom man hjælper med at tiltrække venturekapital, herunder fra internationale investorer. I sidstnævnte tilfælde er det typisk til teknologidrevne virksomheder med stort vækstpotentiale. Desuden oprettes der nu et Centre of Excellence i EI's kontor i byen Shannon, der online skal yde støtte til virksomhederne. De nævnte regionalkontorer kan ikke allokere midler til ansøgere. Det er alene hovedkontoret i Dublin, der kan det, men typisk vil beslutningen være baseret på input fra de regionale enheder.

Støtteordninger målrettet iværksættere

Ifølge den irske centralbank er det SMV'erne, der er mest afhængige af bankfinansiering, og dermed er SMV'erne også mere udsat for banksektorens aktuelle udfordringer. Centralbanken anbefaler derfor den irske regering at sikre, at bankkreditter atter tilflyder virksomhederne samtidig med, at der udvikles velfungerede markeder også for alternative finansieringskilder. I perioden mellem 2005 og 2012 er SMV'ernes bankfinansiering reduceret med ca. 50 pct. og er kun til dels erstattet af handelskreditter, kapitalindsud og intern finansiering. Desuden er Centralbanken på det seneste blevet udsat for politisk kritik. Kritikken lyder bl.a., at centralbanken har sat for lidt og for sent pres på de private banker samt for ikke hurtigt nok at finde løsninger for de gældstyngede SMV'er.

Forskning og udvikling: Den irske regering indførte i 2012 en særordning for ny-investeringer vedr. in-house forskning og udvikling. Ordningen betyder, at man kan opnå en skattelettelse på 25 pct. ved investeringer på op til 100.000 EUR. Beløbet blev forhøjet til 200.000 EUR i 2013 og vil i 2014 stige til 300.000 EUR. Der er desuden mulighed for at outsource 10 pct. (fra 2014 15 pct.) af disse aktiviteter til et andet selskab.

Innovation Fund Ireland (IFI): Regeringen og National Pensions Reserve Fund har hver skudt 125 mio. EUR i at skabe "Silicon Valley of Ireland". Målet med ordningen er at kunne tiltrække international venturekapital til investeringer i irske virksomheder eller til virksomheder med en betydelig produktion i landet. Som minimum skal disse venturekapitalfonde investere det samme beløb som IFI.

Mikrofinansiering: Målgruppen for ordningen er levedygtige mikrovirksomheder¹, som har fået afslag på traditionel bankfinansiering. Gennem ordningen vil virksomhederne kunne låne mellem 2.000 og 25.000 EUR. Lånebetingelserne er typisk mere gunstige end ved ren bankfinansiering. Ordningen administreres af Microfinance Ireland, et privat selskab, der har fået kapital fra banksektoren, Department of Jobs, Enterprise and Innovation samt den europæiske investeringsbank.

---

¹ Definition: færre end 10 ansatte, omsætning mindre end 2 mio. EUR.

SMV-Kreditgarantiordning: Ordningen giver yderligere kreditmulighed til de SMV'er, der er stødt på finansieringsbarrierer i form af f.eks. manglende mulighed for at kunne stille tilstrækkelig medfinansiering, eller virksomheder, der har mødt manglende forståelse for det nye i deres forretningsmodel. Der stilles en statslig garanti (statsstøtte under De Minimis-reglerne) på typisk 20 pct. af lånefaciliteten. Der er et maksimum på 200.000 EUR over en 3-årig periode. Staten er ikke involveret i tildeling af kredit, da dette afgøres af de finansielle institutioner.

Direkte investeringer: EI arbejder med ca. 350 nyetablerede (early-stage) virksomheder og godkender årligt ca. 160 støttepakker på 100.000 EUR eller mere. Heri indgår også High Potential Start-Ups, hvor 97 nye virksomheder har modtaget støtte i år 2013.

The Competitive Start Fund: Fonden blev oprettet i 2011 og har støttet mere end 115 virksomheder. I 2012 støttede man 60 early-stage virksomheder. EI indskyder op til 10 pct. af kapitalen og tilknytter en mentor. Der er typisk tale om små virksomheder inden for digitale medier, appudvikling mv.

Venture Capital Programmes: I perioden fra 1994 til 2012 har man investeret 320 mio. EUR gennem 3 programmer. I 2013 lancerede regeringen yderligere 175 mio. EUR for perioden 2013-18, hvorefter en evaluering forventes at finde sted.

Development Capital Fund er det nyeste tiltag til for at forbedre virksomheders mulighed for at tiltrække kapital. Man forventer således i løbet af kort tid at annoncere oprettelsen af to fonde på hver 75 mio. EUR, der skal indskyde kapital i sunde mellemstore virksomheder², der begrænses af manglende bankfinansiering. Målgruppen inkluderer ingeniørvirksomheder, fødevarersektoren, servicevirksomheder samt virksomheder inden for forarbejdningsindustrien med fokus på eksport.

Skattemæssige vilkår

Kapitalgevinstskat: Nyt initiativ på finansloven for 2014, der giver nedslag i kapitalgevinstskatten, hvis provenuet geninvesteres. En iværksætter, der har betalt kapitalvindingsskat i forbindelse med salg af aktiver, vil kunne få skattnedslag, såfremt en del af gevinsten geninvesteres i en ny virksomhed i perioden 2014-18 i minimum 3 år.

Start Your Own Business: Ordningen giver mulighed for, at langtidsledige³ kan få skattefrihed i to år for en indkomst op til 40.000 EUR pr. år ved start af egen virksomhed.

² Definition: 15-20 mio. i omsætning, omkring 200 ansatte.

³ Definition: ledig i mindst 12 måneder.

Storbritannien:

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

I Storbritannien har man siden finanskrisens begyndelse i 2008 tilpasset en række eksisterende ordninger samt lanceret nye ordninger, som hjælper virksomheder med at få adgang til finansiering. Fra statens side har man i høj grad fokuseret på at lette adgangen til finansiering for virksomheder i opstartsfasen samt SMV'er, idet disse erfaringsmæssigt har svært ved at opnå den nødvendige finansiering. Mange af de offentlige støtteordninger leveres via private aktører eller offentligt-private partnerskaber.

Guiden '*start your own business*' på hjemmesiden gov.uk (den officielle hjemmeside for offentlige myndigheder i Storbritannien) gennemgår trin for trin, hvad man som iværksætter skal tage stilling til i opstartsfasen. Guiden indeholder desuden redskabet 'Business Finance and Support Finder', som yder information om, hvor og hvordan iværksættere og virksomheder kan opnå finansiering, tilskud, lån og grundlæggende støtte inden for deres specifikke branche og geografiske område i Storbritannien. Herudover bør følgende tre initiativer nævnes:

1. **Business Help Line:** Telefonisk hotline, der yder rådgivning og information om, hvordan man finder finansiering til sin virksomhed.
2. **Business Finance for You:** Søgeportal, som indeholder information om, hvor man kan søge finansiering, herunder information om banker, regionale fonde og statslige ordninger.
3. **SME Finance Guide:** Guiden angiver de væsentligste finansieringsmuligheder.

A new Business Bank: Den britiske regering har annonceret, at man ønsker at etablere en ny institution, den såkaldte Business Bank, som skal støtte SMV'ers adgang til finansiering. Banken vil bygge videre på en række eksisterende ordninger (se nedenfor), men samle disse under én institution. Banken har fået tildelt GBP 1 mia. i tillæg til de GBP 2,9 mia., som allerede anvendes i forbindelse med de eksisterende ordninger. Banken arbejder tæt sammen med den private sektor, som vil bidrage til finansieringen af lånene. Banken vil støtte udviklingen/oprettelsen af en bred vifte af finansieringskilder til virksomheder vha. både lån og investeringer. Banken arbejder for:

1. at øge finansieringsstrømmen til SMV'er
2. at øge diversiteten af de kilder, som yder finansiering til virksomheder
3. at gøre de statslige finansieringsprogrammer for SMV'er mere effektive og samle indsatsen på et sted
4. at operere på kommercielle vilkår

Støtteordninger målrettet iværksættere

Funding for Lending Scheme: Ordningen varetages af Bank of England (BoE) med det formål at lade banker og kreditforeninger låne fra BoE til renter, der er billigere end normalt i op til fire år. Ordningen øger således bankers incitament til at låne til både husholdninger og virksomheder.

Enterprise Finance Scheme: Ordningen gør banker og andre långivere i stand til at låne til virksomheder, som mangler 'proven track record'. Gennem ordningen stiller staten en 75 pct. garanti over for långiverne for hvert individuelt lån.

Start-up Loans Scheme: Ordningen hjælper unge i alderen i 18-30 år med at starte virksomhed ved at yde lån og etablere mentorprogrammer. Formålet er at sikre lån til en aldersgruppe, som normalt har vanskeligt ved at opnå finansiering af traditionelle veje grundet manglende 'track record'. Personer, som er bosiddende i England, kan ansøge om lånet. Den gennemsnitlige lånstørrelse er GBP 4.500 og det kræves, at ansøgerne tilbagebetaler lånet i løbet af fem år til en fast rente (p.t. på 6 pct.).

Community Development Finance Institutions (CDFI) er uafhængige finansielle institutioner. CDFI'er giver lån (mikrofinansiering) til virksomheder i etableringsfasen, enkeltpersoner samt til de mere etablerede virksomheder, der opererer i mindre bemidlede geografiske områder, eller som af forskellige årsager har vanskeligt ved at få adgang til finansiering gennem traditionelle kilder (f.eks. banklån). The Regional Growth Fund har givet et tilskud på GBP 30 mio. til formålet, som endvidere matches af yderligere GBP 30 mio. fra The Co-operative Bank og Unity Trust Bank. Desuden modtager CDFI'er midler fra staten gennem Community Investment Tax Relief-ordningen, som gennem skattefordele øger incitamentet til at investere i virksomheder og entreprenører i mindre bemidlede områder. Skattefordelen udgør op til 25 pct. af værdien af investeringen i CDFI'er.

Business Finance Partnership (BFP) er oprettet med henblik på at forbedre mulighederne for virksomheder for at optage lån fra andet end gennem de traditionelle finansieringskilder. Målet er således at diversificere virksomheders finansieringskilder og der investeres GBP 1,2 mia. i øget långivning til SMV'er. Disse penge matches desuden af et, som minimum, tilsvarende beløb fra investorer i den private sektor. Det britiske finansministerium forvalter BFP og bestemmer, hvilke lånefonde, der skal investeres i. Det er dog lånefondene selv, der træffer beslutning om, hvem lånene skal gives til.

BFP – Small Business Tranche: Med ordningen er der tale om endnu en gren inden for BFP. Målet er ligeledes at diversificere finansieringskilderne. Der investeres op mod GBP 100 mio. af BFP i ikke-traditionelle lånekanaler, som låner direkte til mindre virksomheder. Disse kanaler inkluderer bl.a. 'mezzanine finance funds', 'supply chain finance sche-

mes' og 'peer-to-peer lenders'. Der er til formålet udvalgt syv forskellige långivere, som træffer egne beslutninger om, hvem der lånes til.

UK Export Finance (UKEF): Storbritanniens eksportkreditorganisation hjælper bl.a. britiske eksportører mod kreditrisici forbundet med oversøiske købere samt oversøiske købere med lån og finansiering til deres køb. UKEF har senest lanceret the Direct Lending Scheme, en ordning på GBP 1,5 mia., som hjælper i de tilfælde, hvor købere har brug for op til GBP 50 mio. til køb af varer og serviceydelser fra britiske eksportører. I forlængelse af ordningen vil UKEF yde eksportkreditlån direkte til købere og låntagere samt forhandle lånevilkår etc.

Business Angel Co-Investment Fund: Fonden er på GBP 100 mio. og søger at støtte SMV'er, der befinder sig i opstartsfasen. De såkaldte 'business angels' (individuelle enkeltinvestorer) yder kapital til mindre virksomheder eller virksomheder i etableringsfasen - oftest mod at få en andel i virksomheden. Fonden er etableret af et konsortium af både private og offentlige aktører med ekspertise inden for området.

Enterprise Capital Fund Programme: Ordningen er et offentligt/privat partnerskab, som yder venturekapitalinvesteringer til nystartede SMV'er med et stort (men risikofyldt) vækstpotentiale. Programmet modtager økonomisk støtte fra staten samt fra private investeringer. Det statslige bidrag til et enkelt ECF-projekt må ikke overstige GBP 25 mio. eller 2/3 af fondens totale størrelse. Siden 2006, hvor ordningen begyndte, er der oprettet 12 fonde og investeret mere end GBP 160 mio. i forskellige virksomheder.

UK Innovation Investment Fund (UKIIF): Fonden består af to separate fonde, hhv. 1) The Hermes Environmental Innovation Fund, som finansieres af staten (GBP 50 mio.) og private investorer (GBP 80 mio.) i fællesskab og som særligt investerer i grøn teknologi, samt 2) The European Investment Fund's UK Future Technologies Fund, der finansieres af staten (GBP 100 mio.) og den europæiske investeringsbank (GBP 100 mio.). Denne fond fokuserer særligt på digital teknologi og avanceret fremstillingsvirksomhed.

Skattemæssige vilkår

Enterprise Investment Scheme (EIS) giver skattefordele til investeringer i små høj-risiko virksomheder. EIS-ordningen indeholder en række forskellige skattefordele til investorer, der køber aktier i denne type virksomhed. Eksempelvis kan investorer investere GBP 1 mio. i aktier og opnå 30 pct. i skattefradrag på indkomstsatten. Ordningen gælder for investeringer i virksomheder med mindre end 250 ansatte og aktier for mindre end GBP 15 mio. HM Customs & Revenue er ansvarlig for ordningen.

Seed Enterprise Investments Scheme (SEIS) tilbyder en række skattefradrag, som gør det lettere for helt nystartede virksomheder at tiltrække investeringer. SEIS komplimenterer det ovenstående EIS, der giver skattefordele til personer, som investerer i små høj-risiko virksomheder. I erkendelse af, at helt nystartede virksomheder har særligt vanskeligt ved at tiltrække kapital, tilbyder SEIS mere lukrative skattefordele end EIS. HM Customs & Revenue er ansvarlig for ordningen.

Venture Capital Trust Scheme: Ordningen hjælper små højrisikovirksomheder med at tiltrække investeringer. Ordningen tilskynder potentielle investorer gennem skattefordele. Hvis man f.eks. investerer GBP 200.000 (maksimumbeløbet) i en virksomhed gennem ordningen, vil man få et fradrag på indkomstskatten svarende til 30 pct. af den investerede sum.

Entrepreneurs Relief (ER) er en skatterabat, som entreprenører kan ansøge om, idet de sælger eller lukker deres virksomhed. Med ER vil entreprenører kun skulle betale 10 pct. i Capital Gains Tax (skat som følge af kapitalgevinst).

Tyskland:

Grundet Tysklands føderale struktur er det vanskeligt at give et samlet overblik over de offentlige støtteordninger for iværksættere. Der er tale om et trecifret antal støttemuligheder på delstats- og forbundsniveau, der alle fokuserer på forskellige sektorer og tilbydes i forskellige former. Dertil kommer de kommunale støtteordninger.

I lyset af de mange støttetilbud i Tyskland fokuserer nedenstående derfor på at give et kort overblik over de væsentligste støtteordninger på forbundsniveau samt i delstaterne Baden-Württemberg og Bayern, idet disse er blandt to af de mest økonomisk succesfulde delstater.

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

Forbundsøkonomiministeriet (Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie) er ansvarlig for to hjemmesider med informationer til iværksættere:

1. existenzgruender.de: Online portal, som informerer om de relevante faktorer, der skal tages hensyn til i forbindelse med opstart af virksomhed. Dette inkluderer bl.a. en oversigt over støttemulighederne for iværksættere.
2. foerderdatenbank.de: Portalen kan sammenlignes med [vækstguiden.dk](http://vaekstguiden.dk), idet den giver et aktuelt overblik over de forskellige støtteinitiativer til iværksættere på EU-, forbunds- og delstatsniveau.

Støtteordninger på forbundsniveau målrettet iværksættere

Tilskud til iværksætterrådgivning før etablering: Forud for etableringen af egen virksomhed tilbydes coaching- og infoprogrammer om

iværksættelse af virksomhed. Iværksætterne betaler et deltagelsesgebyr for de enkelte programmer. Programmerne udbydes i de enkelte delstater. Midlerne kommer fra delstaterne, forbundsøkonomiministeriet og EU.

Tyske mikrokreditfonde finansieres af GLS Bank (Gemeinschaftsbank für Leihen und Schenken) med støtte fra forbundsøkonomiministeriet, Bundesministerium für Arbeit und Soziales, den Europæiske Socialfond samt Projekt Enterprise. Mikrokreditterne tilbydes til nyetablerede virksomheder, som ikke kan tage lån i egen bank. Målgruppen er primært kvinder og folk med anden etnisk baggrund, men alle kan dog søge om støtte. Som udgangspunkt gives der kreditter i størrelsesordenen 1.000-10.000 EUR. Hvis virksomheden tilbagebetaler renterne af de lånte penge (pt. 8,9 pct. p.a.), vil virksomheden kunne låne yderligere op mod i alt 20.000 EUR til mere fordelagtige renter. Låneperioden er maksimalt tre år.

ERP-kapital til etablering for ny-iværksatte virksomheder: Midlerne forvaltes af Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), som er en statslig projekt- og investeringsbank. KfW blev etableret i 1947 for at administrere midlerne fra European Recovery Program (ERP – 'Marshallplanen'), og råder over mere end tolv mia. EUR. Iværksættere kan modtage et lån i op til tre år efter virksomhedens grundlæggelse. Lånene gives især til investeringer i bygninger, grunde og teknologi. Virksomhederne skal være SMV'er ifølge EU's definition⁴. En forudsætning er, at virksomheden kan stille med mindst 15 pct. af egenkapitalen i de gamle delstater og 10 pct. af egenkapitalen i de ny delstater. En virksomhed kan maksimalt få 500.000 EUR i støtte. I de første 10 år af lånet er renten holdt lav, hvorefter renten følger markedsniveauet. De første syv år kan være afdragsfrie.

ERP-iværksætterlån og startfinansiering udbydes af KfW for SMV'er, der ikke er ældre end tre år. Programmet støttes med garantier fra EU's rammeprogrammer for konkurrencedygtighed og innovation. Lånet er maksimalt 100.000 EUR. Løbetiden er 10 år, hvoraf højst to år kan være afdragsfrie.

ERP's universelle iværksætter-lån giver adgang til lån med gunstige rentesatser for investeringer i Tyskland og i udlandet. Ordningen finansieres af KfW med midler fra ERP og er forbeholdt tyskere med bopæl i Tyskland. Lånene gives til selvstændige, iværksættere samt virksomheder, som opfylder EU's SMV-definition. Højeste lånebeløb er 10 mio. EUR. Løbetiden er 20 år med maks. tre afdragsfrie år.

KfW-virksomhedslån: Ordningen tilbyder virksomheder, som er ældre end tre år, lån til fordelagtige renter. For at være berettiget til støtten skal virksomheder opfylde EU's SMV-definition. En virksomhed kan låne op til 25 mio. EUR.

---

⁴ Definition: maks. 250 ansatte og mas. 50 mio. EUR i omsætning.

Etableringstilskud for ledige: Ordningen er rettet mod ledige med iværksætterinteresse. Støtteordningen arrangeres af Forbundsagenturet for Arbejde (BA – det tyske jobcenter). Etableringstilskuddet gives i to faser: 1) I seks måneder gives et tilskud svarende til den senest modtagende arbejdsløshedsstøtte samtidig med, at der ydes et tilskud på 300 EUR månedligt til at dække socialforsikringerne. 2) Hvis tilskudsmodtageren efter de seks måneder kan dokumentere forretningsaktivitet, kan der gives 300 EUR i månedligt tilskud i yderligere ni måneder.

Etableringstilskud i form af startkapital til langtidsledige: BA tilbyder ligeledes et etableringstilskud til de langtidsledige, der etablerer egen virksomhed. Tilskuddet gives i op til 24 måneder og beregnes ud fra, hvor længe den arbejdsløse har været ledig samt ud fra familiære forhold. Der gives tilskud på op til 5.000 EUR, og der gives mulighed for lån, som overstiger 5.000 EUR. Derudover tilbydes der coaching og videreuddannelse.

High-Tech iværksætterfonden: Fonden er finansieret af investorer fra industrien og støtter opstart af nye højteknologiske virksomheder, bl.a. i form af management teams, der råder over stærke netværk og knowhow. Der gives op til 500.000 EUR i venturekapital samtidig med, at fonden reserverer yderligere 1,5 mio. EUR til den efterfølgende finansiering. Det er en forudsætning, at virksomheder besidder 20 pct. af egenkapitalen (10 pct. i de østtyske delstater), at virksomheden ikke er ældre end et år, samt at virksomheden falder under EU's definition for små virksomheder⁵. High-Tech iværksætterfonden blev grundlagt i 2005 og råder over i alt 573,5 mio. EUR. I første fase frem til oktober 2011 stod 272 mio. EUR til rådighed. I nuværende anden fase råder fonden over 301,5 mio. EUR. 87 pct. af fondens midler stammer fra forbundsregeringen og KfW, mens erhvervslivet står for en andel på 13 pct.

Investeringsstilskud for risikokapital: Gennem ordningen tilbydes der et finansieringstilskud for nye og innovative virksomheder. Ordningen er støttet gennem Styrelsen for Økonomi og Eksport. Såfremt en virksomhed ikke er ældre end 10 år og opfylder EU's definition for små virksomheder, kan investorer opnå en refusion på 20 pct. af deres kapitalindskud, hvis dette udgør mindst 10.000 EUR (dvs. mindst et tilskud på 2000 EUR). Når kapitalindskuddet bevares i virksomheden i mindst tre år, kan tilskuddet på de 20 pct. af investeringen beholdes. Tilskuddet ydes op til en samlet sum på 250.000 EUR årligt per investor, mens andele op til en mio. EUR årligt pr. virksomhed kan få tilskud.

ERP-startfond: Ordningen er administreret af KfW og fokuserer på finansieringsbehovet ift. produktudvikling, markedsføring etc. for innovative små virksomheder (jf. EU-definition), der ikke er ældre end 10 år. Der gives op til 5 mio. EUR støtte pr. virksomhed og maks. 2,5 mio. EUR

---

⁵ Definition: færre end 50 ansatte og maks. 10 mio. EUR omsætning eller balance.

i løbet af 12 måneder. Der er således mulighed for flere finansieringsrunder. For at opnå støtte er det en forudsætning, at virksomheden har en investor, der investerer samme beløb som ERP-startfonden.

EXIST-iværksætterstipendium giver muligheder for at studenter, færdiguddannede kandidater samt forskere kan gennemføre ideer til nye virksomheder. Støtten gives i et år og gradueres efter uddannelsesniveau: 2.500 EUR månedligt til personer med ph.d.; 2.000 EUR månedligt til personer med afsluttet universitetsuddannelse; 800 EUR månedligt for studerende. Desuden gives der 100 EUR månedligt pr. barn. Derudover dækkes omkostninger i forbindelse med virksomhedsetableringen (op til 10.000 EUR) og der tilbydes coaching til en værdi af 5.000 EUR. Forschungszentrum Jülich (FJ) under forbundsøkonomiministeriet bedømmer, hvilke projekter der tildeles støtte.

EXIST-forskningstransfer administreres af FJ og giver støtte til forskningsprojekter, der indebærer risikofyldt og dyrt udviklingsarbejde. Ordningen henvender sig til forskergrupper på universiteter og andre forskningscentre i samspil med en person, som har erhvervsøkonomiske kompetencer. Programmets første fase (18-24 måneder) består af udviklingsarbejde, opstilling af en forretningsplan samt etableringen af virksomhed. I denne fase finansieres op til fire stillinger samt de materielle omkostninger (op til 70.000 EUR). I anden fase (18 måneder) støttes den etablerede virksomhed i at videreudvikle produktet hen mod markedsmodning. Målsætningen er at påbegynde forretningsaktivitet samt at sikre en efterfølgende ekstern finansiering. I anden fase gives der et tilskud på op til 150.000 EUR, dog højst 75 pct. af de specifikke omkostninger. Forudsætningen for at opnå støtte er, at virksomheden selv bidrager med kapital svarende til en tredjedel af den i alt tilførte kapital (dvs. op til 50.000 EUR).

German Silicon Valley Accelerator: Gennem programmet udpeges kvalificerede, tyske teknologiiværksættere, som får mulighed for at opholde sig i Silicon Valley. Programmets målgruppe er start-up virksomheder fra IKT-branchen, som i tre måneder skal undersøge deres chancer på det amerikanske marked. Hvis virksomheden har udsigt til at have succes på markedet, kan opholdet forlænges med yderligere tre måneder. Programmet indeholder bl.a. coaching og en mentorordning samt praktisk hjælp i form af kontorer og visum.

Investeringsstillæg: Målrettet finansiel støtte til virksomheder i de nye delstater (tidl. Østtyskland) samt i Berlin. Tillægget gives til førstegangsinvesteringer (Erstinvestitionsvorhaben), dvs. ny- og udbygning af driftsteder, diversificering eller omlægning af produktion. Størrelsen af tillægget har været trindelt: i 2009 lå støtten overordnet på 12,5 pct. for anskaffelses- eller etableringsomkostninger samt særskilt på 25 pct. for SMV'ers udstyrsinvesteringer. Tillægget er på årsbasis blevet reduceret med hhv. 2,5 og 5 pct., således ligger den overordnede støtte for anskaf-

felses- eller etableringsomkostninger i 2013 på 2,5 pct. og den særskilte støtte til SMV'ers udstyrsinvesteringer på 5 pct.

ERP-andelsordningen: KfW formidler støtten i form af investeringer fra private investeringsselskaber til SMV'er (jf. EU-definition). Der gives støtte på op til 1,25 mio. EUR (2,5 mio. EUR i særtilfælde), dog kan støtten ikke overstige den forhåndenværende egenkapital.

ERP-innovationsordningen: Ordningen støtter samarbejdet mellem SMV'er og forskningsinstitutter. Det er et krav, at virksomheden ikke indgår i en virksomhedsgruppe, som har en omsætning på over 125 mio. EUR. Ordningen er opdelt i to faser: 1) Der ydes lån op til 5 mio. EUR til udviklingsfasen. 2) Der ydes lån op til 1 mio. EUR (2,5 mio. EUR i de nye delstater) til markeds lanceringen. Såfremt projektet falder inden for rammen af den tyske Energiewende (den omfattende omstilling af den tyske energisektor til vedvarende energi), kan der gives lån på op til 25 mio. EUR pr. projekt og maks. 50 mio. EUR pr. virksomhed og kalenderår.

Hermesdeckungen: Eksportvirksomheder har mulighed for at søge offentlig støtte for at sikre sig mod kreditrisici fra udenlandske kunder. De tyske eksportkreditgaranter "Hermesdeckungen" fungerer dermed som forsikring for eksportvirksomheder. Rammebetingelserne varetages af det Interministerielle Råd. To private virksomheder - hhv. EULER HERMES AG (EHAG) og PwC - står for den praktiske dimension i forbindelse med garantiene. For at opnå eksportkreditgaranti skal virksomheder ansøge EHAG om støtte inden der underskrives kontrakt med den udenlandske kunde. Virksomhederne kan derefter vælge forskellige ordninger med henblik på at sikre deres eksportfremstød og minimere risici.

Støtteordninger på delstatsniveau målrettet iværksættere

Udover støtteprogrammerne fra forbundsstaten, kan tyske virksomheder også modtage støtte på delstatsniveau. Kendetegnende for den tyske støttestruktur er, at samtlige delstater har etableret deres egen investeringsbank, som står for hovedparten af de tilbudte støtteordninger.

Baden-Württemberg

Ifølge Förderdatenbank tilbydes der 69 støtteprogrammer af delstaten Baden-Württemberg. Programmerne involverer forskellige aktører, hvoraf to af de vigtigste er:

1. **Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank (L-Bank)** tilbyder 28 støtteprogrammer, som indebærer forskellige former for lån og garantier for virksomheder i forskellige brancher.
2. **MBG Mittelständische Beteiligungsgesellschaft Baden-Württemberg GmbH** understøtter særligt SMV'er.

Flere ministerier og styrelser tilbyder desuden støtteordninger inden for

deres ansvarsområder.

Bayern

Ifølge Förderdatenbank tilbydes der 87 støtteprogrammer af delstaten Bayern. Programmerne involverer forskellige aktører, hvoraf to af de vigtigste er:

1. **LfA Förderbank Bayern** har 17 støtteprogrammer, som tilbyder forskellige former for lån og garantier for virksomheder i forskellige brancher.
2. **Bayern Kapital GmbH** er et datterselskab af LfA Förderbank Bayern og støtter nye, innovative teknologivirksomheder med kapital.

Derudover tilbyder flere ministerier og styrelser støtteordninger inden for deres ansvarsområder.

Politiske tiltag

I det nye tyske regeringsgrundlag lægges der op til at gøre investeringer i start-ups mere attraktive gennem forbedrede rammebetingelser, herunder særligt på hightech-området. Rammebetingelserne for risikokapital vil gøres internationalt konkurrencedygtige, og der vil blive udformet en 'retsramme' for alternative finansieringsformer, herunder crowdfunding. Den nærmere udmøntning af målsætningerne er ikke konkretiseret endnu.

I de seneste år er der dog overordnet ikke foretaget konkrete politiske tiltag for at støtte iværksættere og langt de fleste støtteordninger har eksisteret i en længere årrække.

Skattemæssige vilkår

Ifølge Forbundsøkonomiministeriet eksisterer der ikke særlige skattemæssige vilkår for iværksættere.

Sverige:

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

Verksamst.se er en online informationsportal, som drives af Skatteverket, Tillväxtverket og Bolagsverket. Efter 'one-stop-shop'-princippet tilbyder portalen al nødvendig information for at kunne etablere og drive virksomhed, herunder oplysninger om skatteregler, regnskabsregler, personale jura, offentlige udbud samt om forhold relateret til eksport og import. Verksamst.se tilbyder ikke finansiering.

Startlinjen er en gratis telefonlinje, som tilbyder information og vejledning til iværksættere. Ordningen forvaltes og drives af Tillväxtverket.

ALMI Företagspartner AB har som hovedformål at tilbyde virksomheder offentlige lån. ALMI er offentligt ejet med 40 kontorer fordelt i hele Sverige. ALMI tilbyder lån til virksomheder i etablerings- og vækstfasen, der typisk ikke vil kunne finde finansiering gennem de traditionelle lånekanaler. For at undgå konkurrenceforvridning ligger udlånsrenten 2 pct.

højere, end hvad private banker typisk tilbyder. ALMI arbejder inden for fire hovedområder: Rådgivning, lån, risikokapital og virksomhedsinkubation.

Industrifonden er stiftet af staten og fungerer som en selvejende institution, der drives for egne midler. Fonden investerer i SMV'er (og opnår derved ejerskab) med vækstpotentiale. Ofte foretages investeringerne sammen med private kapitalinvestorer på forretningsmæssige vilkår. Et eventuelt overskud geninvesteres. Den typiske tidshorisont for fondens investeringer er ca. 5-10 år. Målet er at sælge positionen i virksomheden, når virksomheden er moden, og investeringen viser sig lønsom. Der investeres direkte til eksempelvis egenkapital og forskellige lånetyper som f.eks. warrants, optioner og konvertible obligationer. Fonden forvalter en pulje på 3,6 mia. SEK, hvoraf 1,5 mia. SEK er investeret i virksomheder.

Tillväxtverket er en offentlig myndighed, hvis opgave er at styrke konkurrenceevnen og fremme bæredygtig vækst i Sverige. Dette gøres bl.a. via en indsats over for de enkelte virksomheder og på regionalt niveau. De konkrete aktiviteter inkluderer økonomisk støtte og rådgivning til virksomheder inden for udvalgte program- og projektområder. I 2012 udbetalte Tillväxtverket støtte svarende til i alt 3,2 mia. SEK. Fokusområderne er p.t. inden for: Forretnings- og innovationsudvikling, miljørigtig vækst, transportindustrien, regional virksomhedsstøtte til udkantsområder, udvikling af kommerciel og offentlig service, produktudvikling i mindre virksomheder, udvikling af kulturelle og kreative erhverv samt udvikling af pleje og omsorg.

VINNOVA er en offentlig myndighed, som arbejder for at støtte bæredygtig vækst inden for innovationssektoren i SMV-segmentet. Finansieringen ydes gennem programmerne VINN NU og den såkaldte "Innovationscheckan". VINN NU henvender sig til virksomheder under 1 år, der har en veludviklet forretningsmodel samt høje vækstambitioner. Der kan finansieres op til 24 virksomheder årligt med 300.000 SEK hver. Pengene skal gå til forretningsudvikling. Den såkaldte "innovationscheck" retter sig mod at rådgive om og finansiere konkrete innovationsprojekter i SMV'er. Over 200 virksomheder har i 2013 brugt initiativet. VINNOVA investerer årligt ca. 2 mia. SEK som led i diverse programmer og projekter.

Exportkreditnämnden (EKN) er den svenske pendant til EKF og har således til formål at fremme svensk eksport og internationalisering. Dette gøres bl.a. ved at forsikre eksportvirksomheder og banker mod de økonomiske risici, som kan være forbundet med eksport. EKN finansieres via forsikringstagernes indbetaling af præmier. I 2012 stillede EKN garantier for 49 mia. SEK fordelt på 123 lande.

Støtteordninger målrettet iværksættere

Arbetsförmedlingen kører et iværksætterstøtteprogram, som består af

rådgivning og privat økonomisk støtte til iværksætteren i virksomhedens etableringsfase. For at være støtteberettiget skal ansøgeren opfylde visse krav, have gode forudsætninger for at drive virksomhed og ikke mindst skal virksomhedens forretningsmodel være bæredygtig. Hvis ansøgeren er medlem af en a-kasse, kan der tildeles økonomisk støtte på 680 SEK brutto pr. dag. Støtten kan tildeles i op til 6 måneder. For personer uden a-kassememberskab reduceres dette beløb til ca. en tredjedel. Der er særlige ordninger for helt unge ansøgere (alder 18-20), som afhængig af uddannelse og a-kassememberskab kan modtage op til 142 SEK pr. dag skattefrit.

Jordbruksverket tilbyder et program rettet mod at støtte iværksætteri og virksomhedsudvidelser i landdistrikter. Der ydes startstøtte på op til 250.000 SEK pr. deltagende virksomhed.

Länsstyrelserna & Regionsförbundet råder over støttepuljer, som er fokuseret på at støtte aktiviteter på regionalt niveau. Støtten, som afhænger af det konkrete projekt, tildeles typisk iværksættere og erhvervsdrivende i landdistrikter og ydes både til investering, markedsføring, innovationsudvikling og kompetenceudvikling i virksomhederne. EU-strukturfondsmidler, som allokeres til Sverige inden for regionaludviklingsfonden, kan også dække støtte til iværksætteri.

Den Grønne Investeringsfond er et nyt regeringsinitiativ, der er en del af finanslovsforslaget for 2014. Fonden er et led i regeringens strategi til fremme af miljøteknologier og grøn vækst med ambitionen om at placere Sverige i en global førerposition på området. Fonden vil tilbyde risikovillig kapital til SMV'er, som befinder sig i etablerings- og vækstfasen, og arbejder med miljøteknologier og grøn innovation. Der er i det endnu ikke vedtagne finanslovsforslag afsat et beløb på 700 mio. SEK for perioden 2014-2020.

Skattemæssige vilkår

De skattemæssige vilkår varierer afhængig af virksomhedsform. Der findes ingen særlige skattefordele for iværksættere udover nedenstående *investeringsfradrag*.

Med finanslovsforslaget for 2014 ventes også indført en rabat på det egetbidrag, som virksomhedsejere betaler i social afgift for eget arbejde (rabat på 7,5 pct. op til maks. 15.000 SEK årligt pr. virksomhed).

Investeraravdrag (Investeringsfradrag) skal øge incitamentet for selskabsinvestorer til at investere i virksomheder, som befinder sig i etablerings- og vækstfasen. Forslaget er vedtaget og trådte i kraft 1. december 2013. Investeringsfradraget gælder fysiske personer, som har erhvervet andele eller aktiver i en virksomhed ved grundlæggelsen. Der ydes et maksimalt fradrag på 650.000 SEK svarende til halvdelen af investeringsbeløbet (1.300.000 SEK). Fradraget svarer således til en skattereduktion på op til 195.000 SEK (30 pct. af 650.000 SEK). Det er et krav, at

virksomheden ikke er børsnoteret. Derudover er det et krav, at der ikke er investeret mere end 20 mio. SEK i virksomheden totalt. Virksomheden må ikke have mere end 50 ansatte inkl. delejere. Nettoomsætningen må højst udgøre 80 mio. SEK og virksomheden skal have et løngrundlag på minimum 300.000 SEK. Fradraget gælder investeringer, som er foretaget efter den 30. november d.å.

Ejere af enkeltmandsvirksomheder betaler personskat af virksomhedens bruttofortjeneste. Enkeltmandsvirksomhedens ejer har ret til et fast rammefradrag på op til 25 pct. af bruttofortjenesten som kompensation for det egetbidrag, som pågældende virksomhedsejer betaler i social afgift for eget arbejde. For helt nystartede virksomheder er der i etableringsfasen også mulighed for at udskyde visse skattebetalinger for ikke at belaste likviditeten i virksomheden.

Norge:

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

Innovation Norge assisterer norske virksomheder inden for finansiering, rådgivning og forretningsudvikling. Organisationen bidrager til nytænkning i erhvervslivet, udvikling i distrikterne og udvikling af konkurrencedygtige norske virksomheder. Organisationen hører under Nærings- og Handelsministeriet.

Altinn er den norske kommunikationsportal mellem det offentlige og private. Altinn bliver benyttet hyppigt af det norske erhvervsliv og agerer informationsportal særligt i forbindelse med opstart af virksomhed. På hjemmesiden guides iværksætteren gennem diverse procedurer i forbindelse med opstart af virksomhed, og der er ligeledes henvisninger til tilskudsordninger.

CONNECT Norge sammenkobler iværksættere og erhvervslivet. Målet er at udvikle iværksættervirksomheder gennem udvidelse af netværk. CONNECT er bl.a. engageret i mentorordningen, der er beskrevet nedenfor⁶.

Støtteordninger målrettet iværksættere

Tilskud til udviklingskontrakter (OFU/IFU-ordningen): Ordningen er et strategisk tilskud rettet mod virksomheder og det offentlige. Målet er at bidrage til udviklingen af nye produkter og løsninger. I 2011 investerede Innovation Norge næsten NOK 300 mio. i nye industrielle og offentlige forsknings- og udviklingskontrakter (OFU/IFU). Kontrakterne skal stimulere et tæt udviklingssamarbejde mellem en eller flere norske leverandører og en krævende kunde i den private sektor (IFU), eller mellem leverandører og offentlige virksomheder (OFU). OFU har til formål at modernisere den offentlige sektor. Disse kontrakter skaber et bindende og

---

⁶ Kilde: Connectnorge.org

målrettet samarbejde mellem de norske innovative leverandører og norske offentlige organer såsom kommuner, amter, statslige agenturer, hospitaler og forsvar mm. Den norske regering bruger årligt NOK 300 mia. på køb af varer og tjenesteydelser.

Etableringstilskud er et tilbud til virksomheder, som har en unik forretningsidé, enten på regionalt, nationalt eller internationalt niveau. Det betyder, at hjælpen tilfalder virksomheder, som eksempelvis satser på en vare, tjenesteydelse eller produktionsproces, som ikke allerede eksisterer i markedet. Etableringstilskuddet administreres af Innovation Norge og er primært for virksomheder, der er under tre år gamle. Virksomheden kan søge om tilskud til hhv. etableringsfasen og markeds-introduktionsfasen. Førstnævnte omhandler udvikling af forretningsmodel, netværksbygning mm., mens sidstnævnte eksempelvis dækker markedsanalyser, samarbejde med pilotkunder, design og test af produkt. Grænsen for etableringstilskuddet er NOK 300.000 for hver af de to faser.

Innovationslån – også kaldet Risikolån – administreres af Innovation Norge og bruges til topfinansiering af virksomheder med lønsomme projekter, der er vanskelige at finansiere i det private kredit-marked. Målet er at bidrage til succes i projekter, der ellers er urealiserbare. Innovationslån er primært et tilbud til SMV'er i alle erhverv og brancher, men tilbuddet gælder også store virksomheder. Innovationslån er i udgangspunktet ikke begrænset til bestemte formål. Renterne for Innovationslån ligger noget højere end for Lavrisikolån (jf. nedenstående). Innovationslån udgør normalt op til 50 pct. af kapitalbehovet i et projekt, og afdragstiden tilpasses projekttype. Lånet kan ikke benyttes til at finansiere løbende driftsudgifter i virksomheden. Afdragstiden er normalt op til 10 år, og der kan aftales afdragsfrie perioder.

Lavrisikolån udbydes af Innovation Norge og tilbydes i forbindelse med finansiering til større investeringer. Lånet kan være langsigtet med tilbagebetaling over maksimalt 25 år. Sikrede lån er et tilbud til virksomheder i alle brancher, men typisk prioriteres landdistrikter og typiske erhverv i landdistrikterne med mindre udviklet erhvervsstruktur.

GIEK er en pendant til det danske EKF og stiller således garantier på vegne af den norske stat og gør det derved nemmere at opnå finansiering og eksportkontrakter. GIEK er en forvaltningsvirksomhed under Nærings- og Handelsdepartementet, og ordningen er til for alle virksomheder, som vil ud på nye markeder. GIEK fungerer både som finansiel partner og rådgiver for eksportvirksomheder. Der forvaltes garantier for omkring NOK 100 mia., og garantirammen er i dag på ca. NOK 160 mia.

Mentortjenesten er et tilbud til virksomhedsejere i iværksættervirksomheder. Der stilles krav om, at virksomheden har ambitioner om langsigtet vækst, samt at der er tale om en unik virksomhed. Iværksætteren bliver tilbudt en-til-en sparring gennem samtaler med en mentor fra erhvervsliv-

vet over en periode på 6-12 måneder. Tjenesten leveres gennem CONNECT Norge, som skaffer en mentor fra sit netværk. Det offentlige tilskud dækker op til 50.000 NOK af omkostningerne, hvilket svarer til 40 timers vejledning.

Norwegian Centres of Expertise (NCE): I Norge er der stort fokus på udnyttelse af netværk i forbindelse med iværksættervisioner. NCE giver tilgang til andres erfaringer og netværk. Virksomhederne får et bedre grundlag for at iværksætte og gennemføre krævende innovationsprocesser. Der tilbydes faglig og finansiel støtte til udviklingsprocesser i op til ti år. I dag er 12 erhvervsklynger støttet af NCE-programmet. NCE er et nationalt program ejet af Innovation Norge, SIVA og Norges Forskningsråd.

Skattemæssige vilkår

Skattefrunn er en skattefradragsordning, hvorigennem virksomheder kan opnå skattefradrag på op til 20 pct. af de omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen af godkendte OFU-projekter (se ovenfor). Det maksimale fradragsbeløb er NOK 2,2 mio. pr. år. Projekterne skal sigte mod at skabe ny viden eller nye færdigheder, eller at bruge eksisterende viden eller færdigheder på nye måder. Store virksomheder - defineret efter EU's definition - får 18 pct. skattefradrag, mens SMV'er får 20 pct.

Nederlandene:

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

I Nederlandene findes der mange forskellige finansieringsmuligheder og skattemæssige fordele rettet mod større grupper såsom SMV'er eller målrettet mod en specifik gruppe, som iværksættere eller innovative erhvervsdrivende. Desuden tilbydes forskellige ordninger for arbejdsløse, der ønsker at starte virksomhed. Disse tiltag er dog forskellige fra kommune til kommune. Nedenfor beskrives de mest relevante initiativer på nationalt niveau.

Den oplagte indgang for iværksættere er hjemmesiden af Kamer van Koophandel (KvK, det nederlandske handelskontor). Hjemmesiden fungerer som en portal, hvor der bl.a. findes rådgivning om, hvordan man starter virksomhed, registrering hos KvK samt en oversigt over eksisterende finansieringsmuligheder. KvK organiserer ligeledes gratis iværksætter-informationsdage i de store byer. Der tilbydes personlig rådgivning og mulighed for at møde andre iværksættere.

Derudover tilbyder Økonomiministeriet en hjemmeside, som giver oplysninger om den relevante lovgivning, bevillinger og tilskud, der gælder for virksomheder.

Støtteordninger målrettet iværksættere

Borgstelling MKB-kredieten (BMKB): BMKB er en garantifond mål-

rettet SMV'er, herunder iværksættere. Fonden administreres af Økonomiministeriet, og der stilles en garanti fra 100.000 til 1 mio. EUR. Puljen er på i alt 705 mio. EUR for 2013. BMKB stiller i øjeblikket en garanti på 45 pct. af det samlede beløb. Regeringen har som led i stimuleringspakken besluttet at øge den maksimale garanti til 1,5 mio. EUR og øge garantiprocentdelen til 67,5 pct. Begge ændringer er midlertidige og gælder frem til december 2014. Desuden har man tilført 5 mio. EUR ekstra fra Økonomiministeriet til puljen i 2013.

Qredits Microfinansiering Nederland: Qredits blev oprettet i 2008 af Bank Nederlandse Gemeenten (en bank af og for lokale myndigheder samt offentlige instanser). Banken tjener som en uafhængig og offentlig långiver. Gennem ordningen kan iværksættere og små virksomheder⁷ få tilbud om en mikrokredit på op til 50.000 EUR, når de ikke kan få lån på det private finansieringsmarked. Renten på lånet vil følge markedsrenten (den aktuelle rente er 9,75 procent). Hvis der er tale om en forhøjet risiko, vil Qredits lægge 1 procentpoint oveni den aktuelle rente. Lånet skal tilbagebetales inden for maksimalt 10 år. Siden 2008 har Qredits udbudt ca. 4.000 lån. Qredits tilbyder også vejledning, coaching og rådgivning til f.eks. udviklingen af en forretningsplan.

Den 1. november 2013 introducerede Qredits et nyt finansieringsprodukt (del af statens stimuleringspakke). Der er her tale om en særlig SMV-kredit, der vil give iværksættere såvel som nuværende virksomheder mulighed for at få et erhvervsmæssigt lån mellem 50.000 og 150.000 EUR. Forud havde Qredits en pulje på 45 mio. EUR, men denne er senest forhøjet med 30 mio. EUR fra staten og forsikringsselskaber. Bank Nederlandse Gemeenten lægger yderligere 15 mio. EUR i.

Innovatiefonds MKB+: Fonden er et samarbejde mellem Økonomiministeriet, virksomheder og brancheorganisationer og finansieres samt administreres af Agentschap NL (afdeling under Økonomiministeriet). Fonden er målrettet innovative iværksættere og de SMV'er, der har svært ved at finde finansiering på det private kapitalmarked. Fonden er opdelt i tre søjler, der hver især retter sig mod et særligt segment af denne innovative gruppe:

1. **Innovatiekrediet** er en revolverende fond på 80 mio. EUR, der tilbydes af Økonomiministeriet. Fonden giver lovende innovative iværksættere og SMV'er mulighed for at få kredit til projekter med et omfang på mindst 150.000 EUR. Disse projekter skal inden for nogle få år resultere i f.eks. nye produkter eller medicin.
2. **SEED Capital-regeling:** Økonomiministeriet tilbyder en platform, hvor innovative, teknologiske iværksættere og etablerede virksomheder kobles sammen med private investorer. Investoren kan oprette en fond i samarbejde med Agentschap NL og derved dele risikoen i forbindelse med investeringen.

---

⁷ Definition: færre end 5 ansatte.

3. **Investeringsfond** er en ny fond på 150 mio. EUR (100 mio. fra Økonomiministeriet og 50 mio. fra den europæiske investeringsbank). Fonden giver hurtigt voksende, innovative virksomheder, der kan have svært ved at tiltrække private investorer, adgang til kapitalmarkedet. Investeringsfonden tilbyder at dække 20 pct., mens de øvrige 80 pct. skal dækkes af private investorer.

Nederlandse Investeringsinstilling: Platform under Økonomiministeriet, hvor SMV'er, store virksomheder og investorer bringes sammen for at udveksle viden og erfaringer. Fokus er på at finde finansiering til længere perioder, dvs. mere end seks år.

Exportkredietverzekering (EKV): Siden 1932 har Atradius Dutch State Business, på vegne af staten (ansvaret ligger hos Finansministeriet og Økonomiministeriet), administreret forsikringer til virksomheder og banker mod risici, der er forbundet med international handel. Ordningen er især rettet mod store eksportrisikoer, og der vil ofte være tale om større projekter, hvor kredittiden er længere end 12 måneder. EKV tilbyder mange slags forsikringer, fra en type af forsikring, der dækker tab, hvis debitoren ikke betaler, til forsikringer mod skade på materiale og maskiner. Blandt de forskellige ordninger findes også en specielt målrettet SMV-ordning: MKB-Exportloket blev etableret i 2011 og giver SMV'er mulighed for (i samarbejde med virksomhedens egen bank) at få garanti til eksporttransaktioner, der er mindre end 5 mio. EUR. Ordningen kan erstatte op til 100 pct. af bankens eventuelle tab.

Politiske tiltag

De aktuelle politiske tiltag i Nederlandene er især rettet mod at gøre de administrative byrder for iværksættere og SMV'er mindre samt at gøre det mere attraktivt at starte en virksomhed. I 2012 vedtog man bl.a. en ny selskabsform, *flex-anpartsselskab*, der gjorde det muligt for iværksættere at oprette et selskab uden at skulle råde over en startkapital på 18.000 EUR (som det normalt kræves ved et anpartsselskab). Til trods for, at det er blevet mere attraktivt og nemmere at starte et anpartsselskab, vælger de fleste iværksættere dog ikke denne mulighed. Mange foretrækker derimod at blive *selvstændig erhvervsdrivende* pga. de skattemæssige fordele, der eksisterer her, men som ikke er tilgængelige, hvis man driver et anpartsselskab.

Udover at kigge på de administrative byrder gør regeringen en indsats for at øge mulighederne for finansiering. Siden krisens start i 2008 har det været stadig sværere for iværksættere, men også bestående SMV'er, at få adgang til finansiering. I budgettet for 2013 har man derfor stillet et engangsbetrag på 125 mio. EUR til rådighed for at øge finansieringsmulighederne. Pengene bliver fordelt til forskellige tiltag, bl.a. ovenstående BMKB (5 mio. EUR), Qredits (30 mio. EUR) og business angels (75 mio. EUR).

Skattemæssige vilkår

Der findes en række skattemæssige fordele for selvstændige erhvervsdrivende, og der er tilsvarende gunstige forhold for iværksættere. Derimod gælder der ingen skattemæssige særordninger for investorer og långivere.

Som selvstændig erhvervsdrivende betales der skat af virksomhedens overskud. Hvert år kan man dog fradrage et fast beløb på 7.280 EUR. Som selvstændig erhvervsdrivende betaler man samme skatteprocent som lønmodtagere. Procentsatsen afhænger af indtægtens størrelse:

	Årlig indtægt (EUR)	Procentsats
1	≤ 19.645	37 pct.
2	19.646 - 33.363	42 pct.
3	33.364 - 55.991	42 pct.
4	≥ 55.991	52 pct.

Desuden må man som selvstændig erhvervsdrivende fradrage 12.000 EUR, hvis man har brugt mindst 500 timer i kalenderåret til at fortage forsknings- og udviklingsarbejde. Hvis virksomheden er nyetableret, må man fradrage yderligere 6.000 EUR. Derudover kan man som nyetableret virksomhed desuden fradrage et ekstra beløb på virksomhedens overskud på godt 2.000 EUR. Dette kan gøres tre gange inden for de første fem år efter virksomheden etablering.

Derudover gælder der nogle særlige regler for personer, der ønsker at starte en virksomhed, mens de modtager arbejdsløshedsunderstøttelse eller sygedagpenge.

Hvis man modtager arbejdsløshedsunderstøttelser, kan man vælge mellem to ordninger:

1. i en periode på 26 uger modtager man 29 pct. mindre i understøttelse under oprettelsen af egen virksomhed. Man har ingen pligt til at søge job.
2. antallet af timer, der bruges på egen virksomhed, bliver trukket fra den understøttelse, man modtager. Man har stadig pligt til at søge job den tid, man ikke bruger på sin egen virksomhed.

Er man på sygedagpenge, må man trække et ekstra beløb fra virksomhedens overskud, udover det beløb man må trække fra som iværksætter:

- 12.000 EUR, hvis man i de sidste fem år *ikke* har brugt sygedagpengeordningen
- 8.000, hvis man i de sidste fem år *har* brugt ordningen én gang
- 4.000, hvis man i de sidste fem år *har* brugt ordningen to gange

Finland:

Offentlige initiativer og formidlingsportaler

Enterprise Finland hører under Arbejds- og Erhvervsministeriet og til-

byder information, kontakter og støtte til iværksættere og virksomheder i den tidlige fase. Udover at tilbyde hjælp via hjemmeside og telefon er det muligt at få hjælp via deres landsdækkende kontorer.

Finnvera er et statsejet selskab og det officielle eksportkreditagentur i Finland. Finnvera specialiserer sig i at tilbyde lån, garantier, kapitalinvesteringer og eksportkreditgarantier. Via Finnveras hjemmeside kan man finde information og vejledning til at starte en virksomhed med mulighed for at få hjælp via deres telefon- og onlineservice. Det er desuden muligt at ansøge om lån og finansiering direkte via hjemmesiden. Finnvera servicerer ca. 30.000 kunder og er en del af Enterprise Finland.

Støtteordninger målrettet iværksættere

Mikrolån tilbydes af Finnvera til mindre virksomheder med færre end 5 ansatte. En virksomhed kan låne mellem 5.000 og 35.000 EUR i alt. Dette kan kombineres med opstartskapital fra Arbejdsministeriet. Lånerenten er fastlagt til 6-måneders referencerenten fra Euro Inter-Bank Offered Rate + 1,75 pct. Låneperioden kan højst være 5 år.

Iværksætterlån tilbydes ligeledes af Finnvera og er på 5.000-100.000 EUR til iværksættere, der opfylder visse krav – herunder bl.a. at være fuldtidsbeskæftiget i virksomheden, have god personlig økonomi samt at der er tale om en virksomhed, der giver overskud. Låneperioden kan højst være 10 år, hvoraf op til 3 år kan være afdragsfrie. Lånet forrentes som et mikrolån.

Mikrogarantier stilles af Finnvera og kan dække op til 60 pct. af lånet med et beløb på 85.000 EUR per virksomhed. Omkostningerne er 1,75 pct. p.a. af garantisummen. Mikrogarantier er rettet mod opstart af virksomhed eller virksomheder med færre end 50 ansatte. Fælles for disse er, at de ikke tilbydes til landbrugs-, skovbrugs- og bygningsudviklingsvirksomheder. Der er ligeledes et administrativt gebyr for hver ydelse. Finansieringsrisici deles mellem Finnvera og andre finansieringspartnere. Ifølge Finnvera har man bistået med finansiering af 3.000-3.500 nye virksomheder om året i perioden 2008-2012 samt skabt mellem 8.000 og 12.000 nye jobs om året.

Tekes er det finske bevillingsagentur for teknologi og innovation. Det er den vigtigste offentligt støttede ekspertorganisation til at finansiere forskning, udvikling og innovation i Finland. Fonden finansierer en bred række af innovationsaktiviteter i forskningsmiljøet, industrien og servicesektoren. Tekes støtte sker i form af lån eller finansiel støtte og ansøgeren skal som regel selv dække mindst 50 pct. af de totale omkostninger. Det er en forudsætning, at Tekes vurderer, at forretningsidéen har et internationalt potentiale. I 2012 allokerede Tekes 570 mio. EUR i støtte til virksomheder og forskningsorganisationer.

ELY-centre (Center for økonomisk udvikling, transport og miljø) er ansvarlig for regeringens regionale implementerings- og udviklingsopgaver, og ligeledes en del af Enterprise Finland. ELY-centrenes ansvarsområder er delt op i tre hovedområder: 1) Virksomheder og industri, arbejdsstyrke, kompetencer og kulturelle aktiviteter; 2) Transport og infrastruktur; 3) Miljø og naturressourcer. 15 centre promoverer regional konkurrenceevne, velfærd og bæredygtig udvikling og håndtering af klimaændringer. Centrene kan hjælpe med investeringer og rådgivning til SMV'er og iværksættere (f.eks. i forbindelse med serviceydelser fra Tekes), bevilge penge til projekter eller hjælpe med effektivisering og træning af nye ansatte. Centrene står for at uddele midler, som kommer fra EU-strukturfonde.

Politiske tiltag

Ifølge rammeaftalen for 2014-2017 agter Finland at afsætte 20 mio. EUR årligt til en ny fond, der skal varetages af Tekes. Derudover vil man i perioden allokere 5 mio. EUR via Finnvera for at styrke væksten i nye virksomheder gennem direkte investeringer. Der er ligeledes afsat 30 mio. EUR i regeringens finanslovsforslag for 2014 til en ny væksthfond, der skal styrke finske vækstvirksomheder.

Skattemæssige vilkår

Iværksættere betaler personlig indkomstskat af løn og dividender. Samlet set beløber den samlede beskatning sig til mellem 20 og 30 pct. af den samlede indkomst (løn og dividender). Løn beskattes efter en progressiv skala. Dividender beskattes med en trækprocent på 30 pct. af beløb op til 50.000 EUR, og 32 pct. for beløb over 50.000 EUR. Det debatteres for indværende, om denne grænse skal sænkes til 40.000 EUR.”